

OD REDAKCJI

Kochani Czytelnicy,

I tak oto niepostrzeżenie minął kolejny rok... W zabieganiu, zapracowaniu, zaabsorbowaniu codziennymi troskami ani się obejrzelśmy jak spadły liście, w sklepach pojawiły się świąteczne dekoracje, a wraz z nimi kupowanie choinek, bombek, lampek, prezentów, karpia – słowem całe to bożonarodzeniowe zamieszanie, którego równie nie znosimy, co kochamy. Może w tym czasie udaje się na chwilę zatrzymać, pomyśleć o ważnych dla nas osobach, zastanowić nad sobą i swoimi priorytetami... Magia Świąt...Wszak to nie te roześmiane aniołki, świecidełka i uginający się stół, tylko Obecność, Bliskość, Miłość. A także świadomość, że nie jesteśmy sami, że ktoś o nas myśli, ktoś się o nas troszczy. Może warto przez krótki moment przesłać serdeczną myśl naszym pacjentom – tym najbardziej samotnym, odrzuconym, opuszczonym, żeby wiedzieli, że jesteśmy, leczymy i pomagamy jak najlepiej umiemy, a że życie nie zawsze daje się uzdrowić, to chociaż wspieramy i nie zapominamy.

Mijający rok był czasem zmian w Polskim Towarzystwie Psychiatrycznym, czasem walki o reformę psychiatrii, a również czasem wyczerpanej pracy dla redakcji Psychiatrii Polskiej. Mamy nadzieję, że wyniki tej pracy w postaci kolejnych zeszytów przyjmiecie Państwo z satysfakcją i że niniejszy zeszyt czasopisma Państwa nie rozczaruje.

Otwiera go artykuł, którego współautorem jest prof. Jules Angst. Ukazanie się tego tekstu w grudniu 2016 roku zostało pomyślane jako swego rodzaju prezent i uhonorowanie jego 90-tych urodzin. Profesor Angst jest wręcz ikoną współczesnej psychiatrii, trudno wyobrazić sobie jaką byłaby nasza wiedza, zwłaszcza na temat chorób afektywnych, bez jego pięćdziesięcioletnich nieustrudzonych badań. Wykształcił on całe pokolenia psychiatrów: naukowców i praktyków, zawsze służył swoją wiedzą i radą. Kilkakrotnie gościł w Polsce, podejmował współpracę naukową z polskimi psychiatrami. Z życzliwością i zainteresowaniem podchodzi do osiągnięć naszych psychiatrów i do czasopisma Psychiatria Polska. W ubiegłym roku opublikował na naszych łamach ważny tekst o klasyfikacji zaburzeń nastroju [1]. Polskie Towarzystwo Psychiatryczne przygotowało z okazji tego jubileuszu Laudację, którą otrzymał wraz z odbitką artykułu o zastosowaniu skonstruowanej przez niego skali HCL-33 u polskich pacjentów z chorobą dwubiegunową.

W bieżącym numerze czasopisma pojawia się również tekst prof. Danuty Wasserman z Narodowego Centrum Badania Samobójstw i Zapobiegania Chorobom Psychicznym (NASP) Instytutu Karolinska w Sztokholmie. Artykuł stanowi podsumowanie dużego projektu europejskiego, którego celem jest promowanie stylu życia pozwalającego poprawić stan zdrowia psychicznego, a jednocześnie zapobieganie psychopatologii i zachowaniom samobójczym wśród osób w wieku dojrzewania. W ostatnich latach problematyka samouszkodzeń i zachowań suicydalnych zarówno w populacji dorosłych [2-7], jak i u dzieci i młodzieży [8, 9] jest przedmiotem zainteresowań badawczych wielu polskich psychiatrów. Czytelnikom rekomendujemy zapoznanie się z wytycznymi Europejskiego Towarzystwa Psychiatrycznego (EPA) dotyczącymi metod leczenia i prewencji samobójstw – zostały one w tym roku opublikowane w ramach serii Biblioteka Psychiatrii Polskiej [10].

Wśród ciekawych tekstów publikowanych w bieżącym zeszycie Psychiatrii Polskiej zwraca uwagę artykuł Ewy Stefańskiej i wsp. na temat związku sposobu żywienia pacjentów z depresją z ryzykiem chorób układu sercowo-naczyniowego. Temat związku depresji z chorobami serca jest szeroko eksplorowany, zarówno w literaturze psychiatrycznej, jak i kardiologicznej. Nas szczególnie cieszy zainteresowanie tą tematyką lekarzy nie-psychiatrów i fakt publikowania w ostatnich latach tekstów o związkach psychiki ze schorzeniami kardiologicznymi w czasopismach poświęconych medycynie somatycznej [11-14]. Autorzy prezentowanej publikacji zwracają uwagę na ważny aspekt współwystępowania depresji i chorób układu sercowo-naczyniowego, jakim jest sposób żywienia, Czytelnikom zainteresowanym tym tematem rekomendujemy sięgniecie także do wcześniejszych prac [15-17].

Zaburzenia psychiczne, a zwłaszcza depresyjne pozostają we wzajemnym związku nie tylko z chorobami serca. W zasadzie stan psychiczny może wpływać na przebieg i rokowanie wszystkich ciężkich, przewlekłych chorób somatycznych, jak również choroby te mogą determinować występowanie zaburzeń psychicznych. Nie dziwi zatem fakt, że wiele artykułów publikowanych w Psychiatrii Polskiej jest poświęconych tym związkom. W bieżącym numerze znajdują Państwo tekst o zaburzeniach psychicznych w nieswoistych zapaleniach jelit, artykuł o cechach osobowości i lęku u chorych na astmę oskrzelową (tu zachęcamy do przypomnienia sobie interesującej publikacji Piotra Czyży i współpracowników na temat znaczenia zmiennych osobowościowych i psychopatologicznych w przebiegu astmy [18]). Kolejne dwa teksty zgodne z tym nurtem dotyczą objawów urologicznych u pacjentów leczonych z powodu nerwic. W drugim numerze bieżącego roku opublikowano artykuł przeglądowy, w którym Autorzy podsumowali stan wiedzy na temat objawów z dolnego odcinka układu moczowego z zaburzeniami depresyjnymi i lękowymi [19].

Ważnym zagadnieniem, do którego dość często powracamy na naszych łamach jest depresja poporodowa. Warto o niej pisać zarówno w kontekście zapobiegania, jak i czynników ryzyka [20], do których należy jakość relacji w związku. Tematem tym zajęły się Aleksandra Małus i wsp. W tym miejscu warto sobie uświadomić, że zaburzenia nastroju w okresie po urodzeniu się dziecka dotyczą również ojców [21], a na to zjawisko mają swój niewątpliwy wpływ również relacje z partnerką.

Na koniec proszę przyjąć od Redakcji serdeczne słowa na Święta i nadchodzący Nowy Rok. „Niech cię głowa już nie boli, wszystkim żalom połów kres, dosyć trosk i dosyć łez – pokój ludziom dobrej woli. Nową drogę zacznij stąd (...)” mówi przepiękna kolęda Zbigniewa Preisnera pt. „Całą noc padał śnieg” do słów Mariana Hemara. Życzymy Wam drodzy Czytelnicy, aby nasze drogi były pozbawione smutków i lęków, aby prowadziły do dobrego celu i aby podążanie nimi czyniło nasze życie po prostu szczęśliwym.

Dominika Dudek – Redaktor Naczelny
Jerzy A. Sobański
Katarzyna Klasa

Piśmiennictwo

1. Angst J, Ajdacic-Gross V, Rössler W. *Klasyfikacja zaburzeń nastroju*. Psychiatr. Pol. 2015; 49(4): 663–671.
2. Wołodźko T, Kokoszka A. *Próba klasyfikacji osób podejmujących zachowania samobójcze – przegląd badań z zastosowaniem analizy skupień*. Psychiatr. Pol. 2014; 48(4): 823–834.
3. Wołodźko T, Kokoszka A. *Charakterystyka grup osób po próbach samobójczych – analiza skupień danych z National Comorbidity Survey (NCS) z lat 1990–1992*. Psychiatr. Pol. 2014; 48(6):1253–1267.

4. Rodziński P, Sobański JA, Rutkowski K, Cyranka K, Murzyn A, Dembińska E. i wsp. *Skuteczność terapii w zakresie redukcji nasilenia i eliminacji myśli samobójczych na oddziale dziennym leczenia nerwic i zaburzeń behawioralnych*. Psychiatr. Pol. 2015; 49(3): 489–502.
5. Rodziński P, Rutkowski K, Sobański JA, Mielimińska M, Murzyn A, Cyranka K. i wsp. *Zmiany w profilu osobowości nerwicowej wiążące się z redukcją myśli samobójczych u pacjentów poddanych psychoterapii w dziennym oddziale leczenia nerwic i zaburzeń behawioralnych*. Psychiatr. Pol. 2015; 49(6): 1323–1341.
6. Sokół-Szawłowska M, Święcicki Ł, Czyżak I, Zdziechowka K. *Zachowania autoagresywne u osób z zaburzeniami psychicznymi – badanie z udziałem użytkowników portalu społecznościowego*. Psychiatr. Pol. 2015; 49(3): 503–516.
7. Tsirigotis K, Gruszczyński W, Tsirigotis-Maniecka M. *Zróznicowanie autodestruktywności pośredniej ze względu na płeć u osób po próbach samobójczych*. Psychiatr. Pol. 2015; 49(3): 529–542.
8. Pawłowska B, Potembska E, Zygo M, Olajossy M, Dziurzyńska E. *Rozpowszechnienie samouszkodzeń dokonywanych przez młodzież w wieku od 16 do 19 lat*. Psychiatr. Pol. 2016; 50(1): 29–42.
9. Kądziała-Olech H, Żak G, Kalinowska B, Wągrocka A, Perestret G, Bielawski M. *Częstość zamierzonych samookaleczeń bez intencji samobójczych – Nonsuicidal Self-Injury (NSSI) wśród uczniów szkół ponadpodstawowych w odniesieniu do wieku i płci*. Psychiatr. Pol. 2015; 49(4): 765–778.
10. Wasserman D, Rihmer Z, Rujescu D, Sarchiapone M, Sokolowski M, Titelman D i wsp. *Wytyczne Europejskiego Towarzystwa Psychiatrycznego (EPA) dotyczące metod leczenia i prewencji samobójstw*. W: Samochowiec J, Bieńkowski P. (red. tłum.). *Diagnoza, leczenie, organizacja: wybrane wytyczne Europejskiego Towarzystwa Psychiatrycznego (EPA)*. Biblioteka Psychiatrii Polskiej. Kraków: KRW PTP, 2016, s. 128-163.
11. Małyszczak K, Rymaszewska J. *Depression and anxiety in cardiovascular disease*. Kardiologia Polska. 2016; 74, 7: 603–609.
12. Ekici B, Akgul Ercan E, Cehreli S, Fehmi Töre H. *The effect of emotional status and health-related quality of life on the severity of coronary artery disease*. Kardiologia Polska. 2014; 72, 7: 617–623.
13. Piwoński J, Piwońska A, Sygnowska E. *Czy istnieje związek między objawami depresji a chorobą wieńcową w populacji dorosłych Polaków?* Kardiologia Polska. 2014; 72(1):50-55.
14. Dudek D, Jaeschke R, Styczeń K, Pilecki M. *Depression and anxiety in the practice of cardiology*. Kardiologia Polska. 2013; 71 (8), 781-786.
15. Stefańska E, Wendołowicz A, Kowzan U, Konarzewska B, Szulc A, Lucyna Ostrowska L. *Czy zwyczajowy sposób żywienia pacjentów z depresją wymaga suplementacji witaminami i składnikami mineralnymi?* Psychiatr. Pol. 2014; 48(1): 75–88.
16. Stefańska E, Wendołowicz A, Cwalina U, Kowzan U, Konarzewska B, Szulc A, Ostrowska L. *Assessment of dietary habits of patients with recurrent depressive disorders*. Arch. Psychiatrii Psychother. 2014; 4: 39–46.
17. Stefańska E, Wendołowicz A, Cwalina U, Kowzan U, Konarzewska B, Szulc A, Ostrowska L. *Why is it important to monitor the diet of overweight patients with depressive disorders?* Arch. Psychiatrii Psychother. 2014; 4: 47–55.
18. Czyż P, Furgał M, Nowobilski R, de Barbaro B, Pulka G. *Znaczenie wybranych zmiennych psychopatologicznych i osobowościowych w przebiegu astmy oskrzelowej alergicznej i niealergiczej*. Psychiatr. Pol. 2014; 48(5):1047–1058.
19. Gołąbek T, Skalski M, Przydacz M, Świerkosz A, Siwek M, Gołąbek K, Stangel-Wójcikiewicz K, Dudek D, Chłosta PL. *Objawy z dolnego odcinka dróg moczowych, nokturia oraz nadaktywność pęcherza moczowego u chorych z lękiem i depresją*. Psychiatr. Pol. 2016; 50(2): 417–430.
20. Kowalska J, Olszowa D, Markowska D, Teplik M, Rymaszewska J. *Aktywność fizyczna i szkoła rodzenia w czasie ciąży a poziom postrzeganego stresu i objawów depresyjnych u kobiet po porodzie*. Psychiatr. Pol. 2014; 48(5): 889–900.
21. Tuszyńska-Bogucka W, Nawra K. *Paternal postnatal depression – a review*. Archives of Psychiatry and Psychotherapy, 2014; 2: 61–69.